

Uredništvo
in upravnništvo:
Kolodvorska
ulica šte. 16.
Z urednikom se
more govoriti
vsak dan od 11.
do 12. ure.
Rokopisi se ne
vračajo.
Inserati:
Šeststopenjska peti-
vrsta 4 kr., pri
večkratnem po-
navljanju daje se
popust.

Ljubljanski List

večerna priloga deželnemu uradnemu časniku.

Izhaja vsak dan razen nedelj in praznikov ob 5. uri zvečer.

Velja
za Ljubljano
v upravnistvu:
za celo leto 6 gl.,
za pol leta 3 gl.,
za četrt leta 1 gl.
50 kr., na mesec
50 kr., pošiljatev
na dom velja me-
sečno 9 kr. več.
Po pošti velja
za celo leto 10 gl.,
za pol leta 5 gl.,
za četrt leta 2 gl.
50 kr. in za jeden
mesec 85 kr.

Štev. 180.

V Ljubljani v petek, 3. oktobra 1884.

Tečaj I.

Otvorenje hrvatskega sabora.

—p. Post tot discrimina rerum — po tako raznih in ljutih volilnih bojih sešli so se novozvoljeni zastopniki hrvatskega naroda zadnji dan minolega meseca v Zagrebu, da vnovič prične svoje delovanje. Občna radovednost vladala je po hrvatski kraljevini, kako da se bode glasil kraljevi reskript, s katerim običajno odpira ban zasedanje ljudskih izvoljencev; posebno v zagrebškem mestu bilo je uže ure pred otvorenjem vse živahno in na tisoče naroda polnilo je ulice, da vidi poslance, kako so se v svojih gala-oblekah vozarili proti zbornici.

Ko so se očetje národa sešli, pozdravil jih je starostni predsednik Vukotić, in posebna deputacija se je vzdignila, da se pokloni banu in ga spremi v dvorano. Ko je najvišji dostojanstvenik trojedine kraljevine stopil med zbrane poslance, sprejeli so ga dolgotrajni navdušeni živio-klici. Konečno je nastala ti-hota in ban je prečital sledeči kraljevi reskript:

„Mi Franjo Josip I., po božji milosti itd. itd., ko smo z Našim reskriptom dné 18. sept. sklicali deželni sabor, vodila nas je pri tem želja Našega očetovskega srca, dati prej ko mogoče Vaši zvestobi priliko, da ustavnim potom sodelujete pri uredbi javnih zadev dežele.

Vsled nagodbe, sklenene med Našim ogerskim kraljestvom in med Našimi kraljestvi Hrvatska, Slavonska in Dalmatinska, zagotovila se je kraljestvom, katera zastopate Vi, zvesti moji, narodnost, ustavnost in aytonomija, in sicer z garancijami, katere podaje državna jedinstvo dežel ogerske krone; zagotovilo se Vam je državnopravno stališče, ki Vam prepušča, zvesti moji, širno polje za razvitek dolgotrajnega in koristnega delovanja, v soglasji z zakonom; od prave ocene realnih razmer, eksigenc državne skupnosti bode tedaj v prvi vrsti zaviselo, da bode omenjeni osnovni zakon, oziroma stoletja uže trajajoča zveza z ogersko krono, Našim kraljestvom Hrvatska in Slavonska prinašala vedno večje koristi, in

sicer koristi, ki bodo za trenotek nastala ne-dorazumenja — o tem smo prepričani — lahko premagala, ako bode vsaka stranka prijazno pripravljena za to. Naslanjaje se na omenjeni osnovni zakon kot na trdni temelj, zamorete se torej, zvesti moji, z dobro vestjo posvetiti plodunosnemu delu, pospeševaje ugodni razvitek javnih razmer, duševni napredek in materialno blagostanje Naših ljubljenih kraljestev Hrvatska in Slavonska.

V tem zmislu terja zjedinjenje nekdanje granice s Hrvatsko in Slavonsko, torej tudi z deželami ogerske krone, da se stopé faktično združeni kraji z zakonitimi določbami v organ-sko telo in da se vpelje jednostaven volilni red za vso deželo.

Zato bode naloga Moje deželne vlade, da Vam bode predložila dotične zakonske osnove in izročili se Vam bodo, zvesti moji, med to zakonodajsko dobo tudi proračuni o gospodarstvu prešlih let, kakor tudi načrti zakona, ki bodo pospeševali mirni in trajni razvitek dežele.

Najprva naloga Vaša bode, da volite pred-pisano število poslancev v skupni državni zbor dežel ogerske krone, poslancev, ki bodo so-delovali pri volitvi v delegacije in pri posve-tovanji važnih predlogov Naše skupne vlade.

V prehodnem stanju, v katerem naha-jamo Naša ljubljena kraljestva Hrvatsko in Slavonsko gledé na zgoraj omenjeno združenje nekdanje granice, čaka Vas važna naloga, in Mi ne dvojimo trenutka, da bode pričeli re-ševati to nalogo z ono previdnostjo in z mernostjo, z onim mirom in ono do-stojnostjo, ki se pristuje reprezentativni skupščini.

S tako previdno rešitvijo domoljubnih nalog bode te Nam podali nove dokaze zve-stobe in udanosti do Nas in do domovine.

S trdnim upanjem, da bode te, zvesti Moji, postopali kot udje zakonodajne zbor-nice z dolžnim spoštovanjem zakonov, katere Smo potrdili; z željo, da bi blagoslov božji, spremljal Vaše, v zakonu utemeljeno delovanje, otvarjamo deželni sabor kraljestev Hrvatske, Slavonske in Dalmatinske“.

„To sta Tomaž in Tonej!“ spregovori mati in podajo si roke, objamejo se vsi ginjeni kakor stariši in otroci, ki se dolgo, dolgo niso videli. Brzo je bila vsa hiša po konci, prišel je Andrej ravno, ko jih je oče sprejel, on jih je spoznal in bil jih je vesel, kakor svojih bratov, ženo jima je precej predstavil, dva sina pa in hčerko, ki jih je imel, ni budil, „jih bota pa jutri videla“, je dejal, vender žena ni mogla tega privoliti, morala sta iti pogledat mlado družino v spalnico, kjer je sladko sanjala, ne vedé, da sta jo obiskala prijatelja očetova in vedno hvaležna moža stari materi in staremu očetu, vsej Govedar-jevi družini. Minuli so hudi časi, prišli so bolji; čez trideset let je preteklo, kar je bil Govedar pri gospodu na Grobičih, veselja in žalosti je vžil od tistega časa jeden kot drugi, a danes je bil za mater in očeta jeden naj-vešejših dni, kar sta jih preživela. Nikomur se ni zljubilo spat, govorili so, mnogo so si imeli povedati, ali ni se moglo vse na en-krat. Zato so govorili dolgo in še le po polu-noči so šli spat.

Ko je ban prečital pomenljive besede presvetlega vladarja, zaključila se je zbornica med burnimi klici vseh poslancev. Vsi oni elementi, katerim je pravi razvitek in istinita sreča hrvatskega naroda pri srci, so iskreno odobraval očetovske besede, ki so došle z Najvišjega prestola do zaupnih mož bratskega nam naroda. Dogodki zadnjega zasedanja so žalibog pokazali marsikaj, kar je napolnjevalo večino hrvatskih rodoljubov z bridkimi čuti; scene, katere so se vršile v saboru, niso bile ravno take, da bi bile povzdignile spoštovanje do velicega dela hrvatskih zastopnikov, in dale so povod, da se po Evropi ni ravno laskavo govorilo o prizorih, kateri so se bili konečno skoro udomačili v palači, kjer zborujejo iz-voljenci trojedine kraljevine. S bolestnim srcem smo opazovali burne te dogodke in obnašanje stranke, ki je, pozabivši vse meje dostojnosti, na tak način skušala priti do veljave — ka-teru bi drugače po vsej pravici lahko imela, ko bi bila ukrenila drugo, dostojnejšo pot. Kraljevi reskript ima v tem zmislu pomen-ljive besede, besede, o katerih upamo, da bodo padle na rodovitna tla. Ako se nam srčna ta želja obistini, ako bode hrvatska zbornica krenila po onej poti, katero nasve-tuje presvetli kralj trojedine kraljevine, po-tem smo prepričani, da zasije dōba blago-stanja bratskemu nam narodu, da bode Hrvat-ska zadobila mir in oni počitek za zbiranje svojih duševnih in materialnih sil, katerega uže dolgo pogreša. V tem zmislu kličemo bra-tom na jugu: Bog daj srečo!

Kmetstvo nekdaj in sedaj.

(Dalje.)

Čuditi se moramo v resnici v tako ža-lostnem položaji žilavosti slovenskega kmeta, da ni otrpnil po polnem v večni bēdi, da je tudi on povzdignil v primernem času svoj krepek glas:

„Tudi jaz sem človek, vstvarjen v svo-bodo, a ne v večno sužnjest.“

Tomaž in Anton sta imela vsak svoje delo vsak v drugem mestu. Šlo jima je dobro, po mnogo delavcev sta z delom in zaslužkom preskrbela. Imela sta tudi vsak svojo družino, katero sta pošteno izrejevala. Dobro sta ve-dela oba, da se imata le Govedarjevim za-hvaliti, da nista kruha stradala ne sama, ne zdaj njuni otroci. Dogovorila sta se pismeno, da pojmeta skupno svoje največi dobrotnike obiskat in se jim zahvalit še enkrat za mnogo dobrot, ki sta jih prejela od njih, in to se je zgodilo zdaj. Videla sta zopet rojstni kraj, tudi za Ilovico sta šla pogledat z Andrejem, čeravno je bilo vse drugače. Kjer je bilo pred posekano, je bil zdaj lep les, kolibe ni bilo videti, kopišče se je po polnem zarastlo, mlade smereke so stale tam, kjer so se pred kope kuhale, a vender sta poznala še dobro svet in kraj, kjer sta živela zadnje dni pri svojem očetu in bratu Matiji. Sama sta ostala. Ma-tija je na Laškem pokopan. Ko je bil v voja-ke potrjen, je videl zadnjikrat rojstni kraj. Šel je od tod in nikdar več ga ni bilo nazaj, kjer je padel, tam so ga zagreblili, kakor mnogo

Listek.

Trije bratje.

Spisal M. Tonejček-Samostal.
(Konec.)

„Tedaj potrkaj, pa ne premočno!“
Človek se stegne nekoliko in popraska po steklu.

„Kdo je?“ se čuje iz sobe.
„Oče! dva tuja in vender, kakor vaša sina“, je bil odgovor. „Odpustite, da sva vas dramila, če ste uže morebiti hoteli zaspati. Rada bi vas videla čez toliko let.“

„Malo potrpite, precej odprem. — Naredi luč.“ pravi mož ženi, „dva človeka sta zunaj, jaz grem naglo odpirat.“

„Kdo neki bode?“ mrmra žena in praska z žveplenko ob steno.

V hišo prideta praznično oblečena člo-veka z očetom, ki jih je gledal in ne precej spoznal.

„Ne poznate nič Tomaža in Toneja?“

Govorili smo do sedaj o minulosti našega kmetstva, ki se nam je odkrivalo vedno in povsodi v žalostnih podobah. Poglejmo si tudi natančneje sedanjost kmetstva, primerjajmo jo z minulostjo, da vidimo, koliko je napredovalo ono in koliko dela in uka ga še čaka, da se vspne na ono stopinjo v človeški družbi, ki mu je odmerjeno po naravnih pravicah.

Gledali smo, kako je bilo v vseh vekih uboštvo naj večje gorje kmetstva. V uboštvu samem pa tiči kal sužnosti, neodvisnosti in zatiranja po sosedni moči.

„Revščina je ona nezmagljiva ovira, ki zatire polagoma v najblažjem duhu v večnem boju za vsakdanji kruh vsak vzvišen čut in navdušenje. Jednako se godi posameznim stanovom in celim narodom,“ trdi nek zgodovinar.

Popolna resnica je to. Zgodovina vseh časov potrjuje nam jo v mnogo izgledih pri različnih narodih.

Prepričali smo se, da je bil glavni vzrok kmetijske bede v minulosti osebna neodvisnost.

Najbolj bistra kmetijska glava si nekelej ni mogla zboljšati svoje žalostne usode. Bile so kmetu zvezane roke. Hoditi je moral po sužnjih potih svojega deda, niti svojega stanu si ni smel voliti sam in v kmetstvu samem pa je bil večni hlapec. Kako bi ga bil mogel zanimati njegov napredek, če je sejal in se potil on, a žel graščak, če je v dobrih letinah dobival le toliko, da je skromno živeti mogel, v slabih bila je lakota njegovo plačilo.

Tisučleten boj priboril je sedanjemu kmetstvu osebno svobodo in enakopravnost v človeški družbi, a žalibože prave sreče in občnega blagostanja vsaj slovenskemu kmetu še ni podaril do sedaj.

Na podlagi osebne svobode in svoje mu prirojene bistroumnosti ter mnogo mu ponujanih državnih in družbenih pripomočkov priboriti si mora še le kmetstvo samo svojemu stanu odmerjeno občno zadovoljnost.

V pričujočem govoriti hočemo samo o našem slovenskem kmetstvu, o njegovih sedanjih težnjah in okoliščinah, ki morejo in morajo zboljšati njegovo usodo.

Kar je bilo v prvih in v srednjih vekih glavno gorje vsega kmetstva namreč, veliki davki, to smatra tudi še dan danes naš kmet za največjo svojo nesrečo, ki mu zavira uže vsake misli o zboljšanju svojega stanu.

Resnica je, da so veliki davki še dan danes vzrok žalostnega našega kmetstva, a resnica je tudi, da se v sedanjih okoliščinah davki znižati ne morejo, vsaj splošno ne, če hočemo, da se ne oslabi vsa naša premila država.

Glavni boj kmetstva naj se ne obrača torej proti državnim davkom, temveč njegov boj naj bode misel o sredstvih, ki mu pripomorejo, na podlagi svojega kmetovanja lažje plačevati odmerjene davke.

druzi. Hišica, v kateri sta se mnogokrat zjokala, je bila zdaj v ptujih rokah. Kaki in koliko spominov se je budilo posebno v Tomaževi glavi, ko sta šla mimo Podklančnika!

Tri dni sta ostala gosta pri Govedarji, na grobu matere in očeta pa se jih je polastila žalost, da je nista mogla prikriti, solze v očeh sta zapustila pokopališče in zemljo, v kateri so počivali tako zgodaj umrli stariši. Prav živo sta čutila, kako velika je moč, ki opomina človeka, da ne pozabi roditeljev svojih, kako močan je glas, ki pravi, da je rojstni kraj najmilejši prostor.

Minulo je še nekoliko dni, predno sta se poslovila moža, ki sta prišla čez več let obiskat svoj rojstni kraj, svoje dobrotnike. Ko se je bilo treba zopet ločiti, je napregel Andrej najlepšo kobilico, ki jo je imel v konjaku, in zadržal je voz z dvorišča, odpeljal je gosta, ki sta se vračala zopet vsak na svoje domovje, kjer sta imela delo, pa tudi zaslužek.

To mora biti glavni nalog sedanjemu našemu kmetstvu, ki je jedina in gotova pomoč njegova, vse togovanje o državnih naredbah pa je le nezadovoljnost in brezdelavnost pomnožujoča prazna stvar.

V prvi vrsti pospeševati se mora blagor našega kmetstva na podlagi omike in splošnega ljudskega pouka.

Prava omika je dan danes jedina pomoč in orožje proti vsaki nasprotni sili. Brez omike ni upanja nikedar in nikjer stalnega zboljšanja obstoječih, kakeršnih koli neprijetnih okoliščin.

Ni ga stanu na svetu, ki bi ne potreboval danes primerne pouka v lastni stroki, ako hoče živeti pošteno svoje ude.

In kmetijstvo, ki je bilo in naj bode steber blagostanja vsaki državi, naj ostane brez omike in strokovnega pouka?

Zaradi tega so šole in zopet le dobre ljudske šole jedine, ki morejo kazati našemu kmetstvu bojši pot bodočnosti, prepričati ga, da je napredovalo vse velikansko na svetu, da mora tudi kmetstvo opustiti od dedov prirojeno slabo in neprimerno gospodarstvo na podlagi mu ponujane omike.

Naglavni greh našega kmetstva je izrek: „Moj oče in moj ded je delal tako kot jaz in živel je bolje, čemu naj bi jaz opustil njegov vzgled? Učenost je za gospodo, ki o gospodarstvu ne razume ničesar.“

Taki in enaki so izgovori našega kmetstva, če se mu govori o šoli in kmetškem pouku in umnem gospodarstvu.

Najboljši dokaz o resnici naše trditve je občno prepričanje, da je v okrajih, kjer je najmanj omike in šol tudi največja beda in revščina, akoravno okoliščine niti slabe niso. Slabo gospodarstvo tudi na najboljšem posestvu pelje v neizogibljivo pogubo.

Pouk in zopet le pouk je sredstvo kjer se uči naše kmetstvo spoznavati svoje silne gospodarske napake.

Tu čuje o umnem gospodarstvu, ki vé porabiti vsako najmanjšo priliko sebi v korist.

Izmed največjih napak našega kmetstva je v prvi vrsti vedno in isto starokopitna svojeglavnost nasproti vsakemu napredku in novosti.

Če deset let zaporedoma pozebe jedno žito na njegovem polji, ali če mu je pomori slana, ali pobije toča, storil bode najmanjsto leto isto tako, mené: Bog bode uže pomagal. A pomagaj si sam, spoznavaj rabiti božje darove, in pomore ti višje usmiljenje, sicer je samo zaupanje v lastno trmo največji pregrešek in predrznost.

Koliko je baš na Slovenskem krajev, kjer peša poljedelstvo z orjaškimi koraki po naravnih nezgodah, in vendar se ne vzdrami ljudstvo in ne opusti svoje stare navade. Na njivi, kjer ti ne zori dovoljno pšenica in ajda, rastla bi lahko najlepši detelja, ali bi se prostiral cveteč travnik, ki bi ti mogel rediti lepo število živine, ki daje najlepši dobiček.

Vender tega ne! Tvoj oče in ded je sejal in žel, tako stori tudi ti, če hočeš ostati večen trpin in ti je vsak svet in pouk zastonj!

Slovenska dežela je posebno živinoreja jako ugodna. Živinoreja pa je dandanes po vseh deželah najprvi kruh kmetstvu. Vender pri nas redi kmet dve kravi in obdeluje širno, nepognojeno polje in najemlje lepo število poslov in delavcev za setev, katero mu pokončuje zapored ves njegov trud.

Koliko se stori drugod za umno sadjerejo in koliko lepega denarja donaša ondi najmanjšemu kmetu.

Pri nas zasaja kmet divje drevje v najlepšo zemljo, ali če tudi požlahni sem in tja kako drevesce, pusti je mili ali nemili usodi, ne zavaruje je proti nobeni sili, češ, bode uže rastlo, jaz tako ne uživam nikdar njegovega sadu.

(Konec prihodnjic.)

Politični pregled.

Avstrijsko-ogerska država.

Štajerskem deželni zbor predložil se je predvčerajšnjem nasvet poslanca dr. Heilsberga in drugov, naj se pošlje peticija

državnemu zboru ter resolucija c. kr. vladi, naj se uredijo deželne, okrajne in občinske doklade za državne železnice. Predlog poslanca Thallerja, naj se zakonitim potem uredi odpisavanje zemljišnega davka od zemljišč vsled slane poškodovanih, izroči se deželnemu kulturnemu odboru v pretresanje.

V češkemu deželnemu zboru vtemeljeval je včeraj poslanec Zeithammer predlog deželnega odbora o volilni reformi. Zeithammer zahvalil se je najprej vladi, katera je drago voljno pribavila potrebni material; govornik pokazoval je na krivico, katera se je do sedaj godila češki stranki, ker je samo zaradi par glasov v velikem posestvu bila izključena cela stranka. Volilna reforma bode tako anomalijo v prihodnje storila nemogočo. Predlog izročil se je posebnemu odboru 15 članov v pretresanje.

Kakor se iz Zagreba poroča, teži hrvatska narodna stranka za tem, da se konsolidira. Najprej hoče predsedništvo voliti iz svoje srede. Poslanec Hrvat bode izvoljen najbrže predsednikom, a profesor dr. Spevec podpredsednikom saborskim. Tudi srbski klub bode se najbrže po polnem spojil z narodno stranko.

V odboru ogerske gospodske zbornice razpravlja se sedaj o adresnem načrtu. Prihodnja javna seja bode še le 12. t. m.; do tačas bode načrt v odboru dovršen.

Tuje dežele.

Na Nemškem delajo sedaj vse stranke velike priprave za predstoječe volitve v državni zbor. Polemika med strankami je živahna, a ne vedno stvarna.

Dne 23. t. m. otvoril se bode angleški parlament. Otvorila ga bode kraljica osebno s prestolnim govorom. Med prvimi predmeti, kateri se bodo obravnavali v angleškem parlamentu, je volilna reforma, zaradi katere je uže v zadnji sesiji nastal razpor med dolenjo in gorenjo zbornico. Dolenja zbornica namreč zahteva volilno reformo, kakor jo je predložila vlada ter odobrila zbornica poslancev, a gorenja zbornica hoče privoliti v volilno reformo le tedaj, ako se na novo razdelé tudi volilni okraji, ker bi volilna reforma konservativni stranki drugače bila na škodo.

Iz Pariza se javlja, da so vevlasti zaključile, mirovati nekoliko časa v diplomatični akciji gledé sistiranja amortizacije egiptovskega državnega dolga, da se egiptovska more odločiti, hoče-li anulirati znano naredbo Nubar paše, ali ne. Ne zgodi-li se zadnje, potem bodo vevlasti zahtevale, da se preklicé sklep finančnega ministerstva gledé državnega dolga.

Dopisi.

Z Dolenjskega, 1. oktobra. (Izv. dop.) Prišla je zopet jesen in z njo vsako leto se množeče potovanje onih nevarnih „fechtbruderjev“, beračev možkega in ženskega spola, veliko starih onemoglih, pa še več mladih, krepkih, zdravih, zato pa toliko bolj lenih ljudij in „wanderburschev“, ki vedno bolj in bolj predrzno se potepajo po naših dolenjskih vaseh in trgih; s tem, da se kar v cele trope po pet in po več skupaj v posameznih odstranjenih krajih zbirajo, postajajo posamezno potovalcem in od vasi in trgov odstranjenim hišam očividno nevarni. Njih smoter ni le, poštene ljudi in prebivalce nadlegovati s svojim nesramnim obnašanjem pri prošnjah milodarov, koje pridobljene novce v prvi žganjariji pogru poženo in se potem gnjusno pijani mladini v pohujšanje na javnih prostorih nesramno obnašajo, ampak slednjič si tudi stanovanje in hrano čez hudo zimo preskrbeti. V konečno dosego tega prevzvišenega cilja, dokler jim ljubko, gorko solnce sije, kaj previdno ravna, ter je njih kradenje navadno z veliko rafiniranostjo izvršeno, kar imamo posebno v zadnjem času v ljubljanski okolici žalostno priložnost opaziti; kolikor jim je sreča bolj mila in solnce manj gorko svoje žarke na

pravične in krivične pošilja, da je prenočevanje na prostem in v skednji premalo nobel, tem predrznejše anektiranje tujih rečij izvrševajo in toliko bolj očitno svoja dejanja izvršujejo, da jih slednjič žandarmerija, ki pa baje poprej ničesar ni zapazovati mogla, vendar le pod ključ dene.

Vender ta sodrga tako previdno ravna, da je prihodnjo spomlad bolj pozno, tem bolje, zopet — prosta. Med tem časom je dovelj prestudiral način, kako bode v prihodnje ravnala, da si bode prost čas tem kratkočasneje, amizantneje in dobro uravnala in česa zakrivila, da jo bodo čez zimo zopet v prostovoljno hrano in stanovanje vzeli.

Tako se godi takim vagabundom leto za letom, dokler ga slavohepnost ne preslepi in katerega zavoljo denarjev ali iz sovraštva ne ubije in potem se svet čudi, da je sploh kaj enacega možno v našen stoletji.

Ne morem si kaj, da ne bi tukaj nekoliko sl. žandarmerijo resno na to opozoril, da bi takim izmečkom človeškega rodu bolj na prste potipala. Kako je mogoče tacim vagabundom, ki navadno svoje potovanje v Ljubljani začno, vso Dolenjsko preromati, povsodi svoje rokodelstvo, kakor sem ga uže omenjal, izvrševajo in jih je še le tedaj možno pod ključ dejati, ko si sami nekako želé!

Tudi bi rad sl. c. kr. okrajna glavarstva opozarjal, naj bi z delitvami potnih knjig previdneje in varčneje ravnala in jih le onim dala, o kojih je upanje, da imajo resno voljo svojega rokodelstva v ptujem se učiti in se pošteno preživiti, ne pa edino „fehtati“.

—al.

Razne vesti.

— (Zakaj ženske tako hitro odevetó,) na to vprašanje podaje nam nemšk. ilustriran list odgovor. Pisatelj meni, da je glavni vzrok prevelika bojazljivost pri ženskih. Ženske ostajejo predolgo časa pri malenkostih, se mnogo z njimi bavijo ter imajo veliko skrb za ničeve zadeve. Mnoge matere se zaradi svojih otrok po nepotrebnem žalijo. Daljnji vzrok, da ženska lepota ginja, je v pomanjkanji svežega zraka. Ženske morajo se vsak dan redno sprehajati, le navadna pot, kader se gre potrebno nakupavati, ne zadostuje. Glavni pogoj je: Hodi redno vsak dan na sveži zrak! Ta nasvet spolnovati pač ni težko!

— (Kdo želi plemstvo?) Vlaška agentura razposlala je pred kratkim naslednji cenovnik: „Naslov princa — 75 000 frankov; naslov vojvoda — 50 000 frankov; grofovsko dostojanstvo — 25 000 frankov; baronstvo — 20 000 frankov. Za gotovo oskrb se jamči.“ Ceneje se pač ne more doseči plemstvo!

— (Galantno ali pretirano.) Parižani izmislijo si marsikaj nenavadnega. Tako poročajo pariški listi, da je dné 23. m. m. stal na boulevardu Montmartre z dragocenimi preprogami okrašen voz in na tablici, okrašeni s cveticami, bilo je zapisano: „Čestilci ženskega spola!“ Na tem vozu sedeli so elegantno oblečeni možje vsake starosti in podarjali so vsaki mimoidoči sprehajalki z laskavimi besedami krasne cvetične šopke.

— (Nov otok.) Blizu 8 milj od Islandije prikazal se je nov vulkanski otok. Do zdaj se mu še nihče ni približal v čolnu.

— (Trgovina z jajci v Ameriki) se je v slednjih letih zeló razširila. V letu 1883. se je samo iz zapadnih provincij iz dežele poslalo 13 500 000 jajc, katera so bila vredna 2 250 000 dolarjev. Provincija Ontario je sama prodala 9 000 000 jajc za 1 500 000 dolarjev. Kupčija prinaša trgovcem mnogo dobička.

— (Pri slednjem kongresu Zjedinjenih Držav) se je predložilo 9874 postavnih načrtov in 381 vkupnih sklepov; rešilo pa se je samo 131 postavnih načrtov in 381 vkupnih sklepov. To je gotovo cvetoče zakonodajstvo!

Domače stvari.

— (Deželni zbor kranjski) imel je danes dopoldne VII. svojo sejo. Seja pričela se je uže ob 9. uri v jutro in dnevni red bil je precej obsežen. Prva točka dnevnega reda bila je prečitavanje zapisnika; druga točka pa poročilo predsedstva. Pri drugi točki naznanil je gosp. deželni predsednik baron Winkler zahvalo Nj. veličanstva za čestitko zbora k Najvišjemu imendan. Poslanci so stóje poslušali to izjavo in potem v lojalnem navdušenju zaklicali trikratni živio! Tretja točka bilo je poročilo o dednem pravu na kmetih in o kmetskih domovih. Pri tej točki vnela se je živahna debata. Najprej posegel je v debato poslanec Deschmann ter po svoji navadi zopet privlekel na dan obrabljene izraze v slavljenci in povzdigovanji nemščine. Njegovega govora jedro je bilo: Slovenski kmet je zaradi tega ubožen, ker nemški ne zná. Učite ga nemški in imel bode polne lonce mesa. Stari oponent ne more stvarno obravnavati nobene zadeve. Odgovarjali so mu krepko, stvarno, uničevalno narodni poslanci Vošnjak, Šuklje in naposled Svetec kot poročevalec. Ker se je debata zavlekla, zaključila se je seja po 12. uri opoldne. Na dnevnem redu prihodnje seje, katera bode v torek ob 10. uri, bodo točke, katere se danes niso obravnavale. Natančneje poročilo priobčimo jutri.

— (Pri stolnem kapiteljnu) v Ljubljani je vsled smrti mnogih korarjev v slednjem času izpraznjenih zdaj uže pet mest.

— (Pokojni kanonik Josip Pavšler) narodil se je v 8. dan meseca marcija 1808 l. v Kranji; v duhovnika je bil posvečen 1832 l. Služboval je v tržaški škofiji ter je bil tudi dekan v Dolini.

— (V ljubljansko bogoslovje) se je oglasilo v prvo leto deset bogoslovcev. Trije izmed njih so bili vzeti med vojake, vstopi jih torej samo sedem.

— (Volčje jagode za pivovarne.) Poroča se nam iz zanesljivega vira: Letos nabiralo je več ljudij po kneza Auersperga gozdovih v Kočevji listje volčjih jagod, znane strupene rastline. Nabralo se je silno mnogo tega listja, katero se uporablja tudi v medicini. Kakor se trdi, nabiranci niso tega listja prodajali lekarjem, marveč pošiljali so ga v Budimpešto agentom za pivovarne. Trebalo bi vendar opozoriti visoko ogersko vladu, da strogo čuva pivovarne, katere so večinoma v slabih rokah.

— (Izneverjenje.) Poroča se nam z dné 2. oktobra: Šolski sluga na gimnaziji v Kopru, Alojzij Zorn, dobil je včeraj pri blagajnici plačilo za profesorje za mesec oktober. Moža pa je preslepil lesk srebra ter jo popihal. Njegovo veselje pa ni trajalo dolgo, kajti ob 10. uri zvečer zasčila ga je uže žandarmerija na železniški postaji Nabrežina ter ga odvela v zapor. Našli so pri njem 1158 gld. Hotel jo je popihati, kakor se čuje, v Prago.

— (Nesreča.) Dnó 2. t. m. popoldné okolo 3. ure padel je pri klatenji kostanja v Lattermannovem drevoredu s kostanjevega drevesa 27letni rezervist Fran Črtanec iz Medna št. 19. Nesrečnož je tako nevarno padel, da je nezavesten obležal; odnesli so ga na nasvet slučajno navzočnega gosp. dr. G. v bólnico. Nesrečnož bode težko ozdravel.

— (Trtna uš na Štajerskem.) Iz poročila, katerega je predložil deželnemu odboru g. Julij Hansel o razširjenosti trtné uši v okrajih Brežice, posnemamo, da je tu od 2203 oral okuženih uže 282 oral vinogradov. Veliko škode napravil je mrčes v Vizelji in v Kapeli.

— (Železnocestni načrt „Slatina-Južna železnica.“) Kakor se čuje, se o tem načrtu letos ne bode v štajerskem deželnem zboru še nič sklenilo, ta zadeva se bode zopet odložila, če se bode deželni zbor oziral na ukrepe železniškega odseka, — kar pa se bode gotovo zgodilo. Železniški odsek namreč meni, naj se obe progí, namreč iz Poljčan in iz Bohovega še jeden pot pregledata. Tudi progá iz Grobeljna čez Šmarje v Slatino se ne izvede.

— (Potrjen zakon.) Kakor poroča „Edinost“, je cesar potrdil v isterskem deželnem zboru skleneni zakon, po katerem se ima ustanoviti de-

želni kulturni svét za Istro. Znano je, da je bil dotični vladni načrt omenjenemu deželnemu zboru trikrat predložen, a skleneni zakon dvakrat ni dobil Najvišjega potrjenja, ker je deželni zbor zahteval preveč oblasti za-se; pri tretji obravnavi pa je bil primoran, udati se vladnim zahtevam. Deželni kulturni svét bo jako koristen Istri, posebno slovan-skemu prebivalstvu, ker bo v njem lahko imelo večino, ako bo le hotelo, posebno, ako ustanovi več podružnic, ker vsaka podružnica ima pravico, pošiljati jednega uda v kulturni svét.

— (Duhovenske spremembe v tržaški škofiji.) Za konzistorijalne svetovalce so bili imenovani: g. Ferd. Staudacher, častni kanonik; g. Karel Fabris, župnik pri sv. Jakobu, in g. Ivan Legat, vodja malega semenišča. — Gosp. Mih. Fleischer se je zaradi slabega zdravja odpovedal konzistorijalnemu tajništvu ter je prišel na njegovo mesto g. I. Buttignoni. — Gosp. Karel Maiti je postal učitelj krščanskega nauka na c. kr. navtični akademiji in g. Jul. Varto na c. kr. nižji gimnaziji. — V pokoj je šel g. Fr. Goltan, kaplan v Abaciji, ter prišel na njegovo mesto g. Mat. Grškovič. — Umrli je g. Mat. Pauman, dekan katedralnega kapiteljna v Kopru. Konkurz za izpraznjeno mesto je razpisan do 20. oktobra t. l.

— (Iz Istre) se poroča, da se je v mali vasi Bric ugnezdila difteritis; mnogo je umrlo ljudij, cele družine, ostalo je komaj še pol prebivalstva. Navzlic temu pa ni tja nobenega zdravnika, od nikoder nobene pomoči.

— (Iz Sežane) se poroča, da je v noči od 29. na 30. m. m. pogorela do tal Guličeva pristava. Bila je zavarovana.

— (Popravek.) V štev. 177 „Ljub. Lista“ urinila se je med domačimi stvarmi „Pri tericah“ neprijetna napaka v označevanju kraja, kjer se je dogodek vršil. Stoji naj namreč v Slavinjah (fare hrenoviške), ne v Slavini; naj se v tem zmislu blagovoljno popravi.

Iz kranjskega deželnega zbora.

(VI. seja dné 1. oktobra t. l.)

(Konec.)

Poročilo deželnega odbora o ustanovitvi obrtnih strokovnih šol za domačo industrijo izroči se gospodarskemu odseku.

Dovolijo se podpore naslednjim občinam za šolske stavbe:

1.) Toplice 500 gld., 2.) Dragatuš 500 gld., 3.) Petrova Vas 500 gld., 4.) Dobliče 500 gld., 5.) Sv. Mihael pri Žužemberku 500 gld., 6.) Sinji Vrh 500 gld., 7.) Gorenji Logatec 500 gld., 8.) Slavina 200 gld., 9.) Gorenje Pirniče 500 gld., 10.) Tržiše 500 gld., 11.) Bojanci 500 gld., 12.) Hrušica 500 gld., 13.) Adlešice 100 gld., 14.) Ambrož 100 gld., 15.) Jesenice 100 gld., 16.) Bohinjska Bistrica 100 gld.; vkup 6100 gld. dinarjev.

Posl. Obreza stavi predlog, naj bi se tudi za šolo v Begúnjah na Notranjskem dovolilo 150 gld. podpore. Predlog se vzprejme.

Posl. Apfaltrern vpraša, zakaj se podpore za šolske stavbe ne dajejo iz normalno-šolskega zaklada, marveč iz deželnega; dalje stavi predlog, naj se kranjski hranilnici izreče zahvala za šolske podpore.

Posl. prof. Šuklje omenja, da ta usus, katerega je omenjal gospod predgovornik, datira uže iz leta 1882. Kar se tiče zahvale hranilnici, pa se je uže izrekla v prejšnji seji, kar dokaže govornik iz stenografičnega zapisnika.

Predlog, naj se izreče hranilnici kranjski zahvala, se vzprejme.

Posl. dr. Poklukar poroča o proračunih ustanovnih zakladov za 1885. leto.

Posl. J. Kersnik poroča ustno o računskem sklepu gledališkega zaklada za 1883. l. in o proračunu za 1885. l. Govornik stavi predlog v imenu finančnega odseka: Slavni zbor naj odobri računski sklep gledališkega zaklada za 1883. l. Proračun za 1885. l. kaže skupno potrebnost 2840 gld., zaklada 2947 gld., torej presežek 107 gld. Stavi predlog, naj se proračun gledališkega zaklada za 1885. l. vzame v znanje ter odobri.

Posl. dr. Poklukar poroča o pravilih za deško sirotišnico Vincencijeve družbe „Marijanišče“ (Collegium Marianum) v Ljubljani, češ, da je

upravni odsek napravil samo nekatere premembe v §§ 2., 3. in 15. Po predlogu deželnega odbora naj bi se namreč točka b) § 2. glasila:

„Pouk v vseh za ljudsko šolo predpisanih učnih predmetih, kakor tudi prisvojitev obeh deželnih jezikov v govoru in pisavi“

Po nasvetu upravnega odseka pa naj se ta točka glasi:

„Pouk v vseh za ljudsko šolo predpisanih učnih predmetih, zlasti v maternem in tudi, kolikor možno, v drugem deželnem jeziku.“

Ta prememba je sprožila jako obširno razpravo. Posl. Deschmann se je silno razjaril nad to premembo ter predlagal, da naj se oddelek b) § 2. vzprejme po načrtu deželnega odbora. Gospod deželni predsednik sam, meni Deschmann, je slišal, da je cesar priporočal učenje nemškega jezika, zdaj se pa zavodu na prosto voljo pripušča, koliko naj se poučuje nemščina.

Gospod deželni predsednik baron Winkler Deschmannu odgovarja, da bi bila vlada gotovo zadovoljna, ko bi se mogli otroci v sirotišnici do dobrega izuriti v obeh jezikih. Nikakor pa ne sprevidi, da bi bila za nemščino kaka nevarnost, ako se § 2. vzprejme po načrtu odsekov. Glavni pouk se mora povsod vršiti v maternem jeziku, in ko so se bistvenih reči naučili, naj se otroci učé drugega jezika, kolikor ravnajo morejo. Preveč pa bi bilo, od otrok zahtevati, da se morajo tudi drugega jezika v zavodu naučiti do dobrega. Ta določba je tudi ravnopravna za otroke obeh narodnosti, ker je vsakemu na izvoljo, učiti se v svojem maternem jeziku, nemškemu otroku v nemščini, slovenskim otrokom pa v slovenščini, kar je v soglasji s temeljnimi zakoni. Otroci, zlasti slovenski, se bodo gotovo toliko nemščine naučili, kolikor je bodo potrebovali za svoj poklic in zlasti za obrtni stan. Vlada nima nič zoper to, ako se § 2. vzprejme po načrtu deželnega odbora, ali nobene nevarnosti ne vidi tudi v tem, ako se vzprejme v obliki, kakor ga predlaga upravni odsek.

Posl. Svetec omenja, da gosp. Deschmann ni prav umel besed „kolikor možno — nach Thunlichkeit“, — ker te besede pouka v drugem deželnem jeziku ne prepuščajo na izvoljo zavoda, marveč priporočajo, da se mora za pouk v drugem jeziku skrbeti, kolikor le možno.

Posl. Deschmann odgovarja, da ga lepe besede v zbornici ne bodo prepričale; slovenski časniki še le povedo, kaj je pravi pomen teh besed. Kadarkoli je bil v časnikih govor o dekliški sirotišnici, so zagnali strašansko hrup ter se hudovali, kako je možno v sirotišnici, kjer se gojenke vzdržujejo z deželnimi denarji, spregovoriti sploh kako nemško besedo!

Posl. Luckmann je dejal, da se je zopet vnel boj za jezik (klici na levi: Saj ga Vi pričenate!) in da vsak Kranjec želi, da bi njegovi otroci znali nemški. Narodni poslanci pa drugega programa nimajo, kakor jezik (oho! na levi), in sicer samo zaradi tega, da bi v deželi gospodovali (živahni ugovori na levi in klici: O stvari!). Gosp. deželnemu predsedniku očita, da je preveč opustljiv proti narodni stranki. Tako in jednako je jadrkoval Luckmann, in govor njegov bil je poln neopravičenih napadov.

Gosp. deželni glavar moral ga je opominati, naj ostane pri stvari.

Gosp. Luckmann: Človek je vesel, da dobi priliko govoriti; tukaj je 60000 Nemcev (veselost na levi) — a v Ljubljani jih je 6000, in ti pač zaslužijo nemški pouk.

Posl. dr. Bleiweis omenja nasproti Deschmannu, češ, da ta od sirotišnice ne terja drugega, nego da bi se tam otroci dresirali po nemški. Njegova stranka pač res nima drugega programa, kakor da bi ponemčila našo deželo. (Dobro!)

Posl. dr. Papež: Požarna straža nasprotne stranke je zatrobila v rog, da nemščina gorí in da je treba gasiti. Deschmann mora sam vedeti, da je nek veljaven gospod priporočal izpustiti besede: „v besedi in pisavi — in Wort und Schrift“. Otroci se najbolj učé, ako se učé v svojem jeziku.

Posl. Grasselli odločno oporeka nekaterim trditvam g. Luckmanna in dotične besede Luckmannove imenuje zlobno obrekovanje. (Dobro! Dobro!)

Posl. Luckmann se izgovarja, da je le ponavljal, kar je vladni zastopnik govoril pri dotični sodnijski obravnavi (klici: Pa on ni hotel sumničati!) Za njim se oglašijo še enkrat Svetec, Papež in Deschmann, potem vladni zastopnik Hočevar, in naposled poprime besedo tudi posl. Faber, hvaleč nemški „Schulverein“ in njegovo koristno delovanje (ugovori); tudi priporoča vladi, da bi morala vendar dobro pomisliti vse, kar zadeva napravo, ki se zdrži z deželnimi denarji. — Vladni zastopnik Hočevar g. Fabru pojasni, da sirotišče „Marianum“ ni javen, ampak privaten zavod.

Poročevalec dr. Poklukar konečno krepko, jedrnato, stvarno zavrne vsa napadanja in sumničanja od nasprotne strani.

Telegrami „Ljubljanskemu Listu.“

Rim, 2. oktobra. Včeraj je v vsi Italiji 343 oseb obolelo in 195 oseb umrlo za kolero; iz med teh v Genovi 45 obolelih in 19 mrličev, v Napolji 82 obolelih in 55 mrličev za kolero.

Pariz, 2. oktobra. Zopetni napad z dinamitom v Cirylenoble pri Maconu povzročil je veliko materijelno škodo; prebivalci se terorizirajo.

London, 2. oktobra. Vsi politični ujetniki v Dongoli so se izpustili.

Moskva, 2. oktobra. „Moskovski List“ pripisava v uvodnem članku shodu treh vladarjev v toliko eminenten pomen, ker bode imel v posledico osiguran mir. Najvažnejši rezultat shoda, meni „Moskovski List“, je to, da so se utrdile prijazne razmere Rusije k Avstriji, kakor tudi med Rusijo in Nemčijo. Slednje napraviti bilo je se vé da mnogo lažje, ker so bili med Rusijo in Nemčijo samo nedorazumi osebnega in slučajnega značaja; a med Rusijo in Avstrijo bi bili realni motivi razpora lahko nastali. Shod vladarjev ni le za evropski mir važen, marveč še bolj za vzdržanje notranjega miru in utrjenje monarhičnega principa.

Telegrafično borzno poročilo

z dné 3. oktobra.

	gld.
Jednotni drž. dolg v bankovcih	80.95
„ „ „ srebru	81.95
Zlata renta	102.90
5% avstr. renta	95.90
Delnice narodne banke	857.—
Kreditne delnice	288.30
London 10 lir sterling	121.70
20 frankovec	9.66
Cekini c. kr.	5.77
100 drž. mark	59.70

Uradni glasnik

z dné 3. oktobra.

Razpisane službe: V možki kaznilnici na Gradu služba računskega diurnista; dnevna mezda 1 gold. 50 kr., event. 1 gld. 20 kr. Molbenice do dné 10. oktobra t. l. c. kr. vodstvu možke kaznilnice.

Naprava novih zemljiških knjig: Pri c. kr. okr. sodnji v Kostanjevici za katastralno občino Globočica; poizvedbe dné 20., 21. in 22. oktobra ob 7. uri rano pri Gričarji na Čatežu.

Eks. javne dražbe: V Kranji posestvo Roka Mubija iz Tupalič (5822 gld. in 1230 gld.) dné 21. okt., 21. nov. in 22. dec. — Na Vrhnikih zemljišče Jan. Pluta iz Bereče Vasi (1585 gld.) dné 28. novembra. — V Metliki zemljišče Martina Vraničarja dné 21. novembra. — V Ljubljani zemljišče Neže Maroltove iz Vižmarji (201 gld.) dné 18. okt., 19. nov. in 20. decembra; — zemljišče Jan. Vodnika iz Zaloga (2000 gld.) dné 17. okt., 17. nov. in 15. dec.; — zemljišče Val. Severja iz Šmartnega pod Šmarjino Goro (2771 gld.) dné 8. okt., 8. nov. in 6. dec. — V Trebnjem zemljišče Jos. Bregarja iz Breze (3082 gld.) dné 11. nov., 11. dec. t. l. in 10. jan. 1885. l. — V Litiji zemljišče Jan. Kosa v Šmartnem (2145 gld.) dné 21. okt., 21. nov. in 23. decembra.

Tujci.

Dné 1. oktobra.

Pri Maliči: Maurer, zasebnik, s hčerko, in Schweritz, trgovec, z Dunaja. — Pulpach, c. kr. lieutenant, iz Radgone. — Dobner pl. Dobenau, c. kr. lieutenant, iz Strassa. — Moline, zasebnik, iz Tržiča. Pri Slonu: Stein, trgovec, z Dunaja. — Kenda in Kotti, trgovca, iz Trsta. — Töpfer, trgovec, iz Linca. — Gressel, c. kr. voj. oskrbniški oficijal, s soprogo, iz Banjaluke. — Mesikoš, župan, s sinom iz Sela.

Pri Tavčarji: Köhler, trgovec, iz Draždanj. — Kosmeier, zasebnik, iz Budimpešte. — Vitez Albori, zasebnik, iz Trsta. — Piva, zasebnik, iz Valdobbiadina. — Franz, zasebnik, iz Muggie.

Pri Bavarskem dvoru: Pl. Loos, c. kr. nadlieutenant, iz Prage. — Bahna, c. kr. lieutenant; Moosbruner, Krašnik, Doležal in Kraut, podčastniki, in Kirchmaier, c. kr. lieutenant, z Dunaja. — Fazzini, trgovec, iz Trienta.

Pri Južnem kolodvoru: Baltesar, potovalec, z Dunaja. — Gerathwohl, c. kr. stotnik, iz Trsta. — Arhar s soprogo iz Škofje Loke.

Pri Avstr. carji: Pl. Knapitsch s sinom iz Rabensteina. — Wurnitzer, graščakinja, iz Šmiheljske Vasi.

Umrli so:

Dné 1. oktobra. Anton Gerharl, umir. učitelj, 87 l., Sv. Petra cesta št. 42, starostno opešanje. — Jos. Pavšler, stolni korar, 77 l., Pred škofijo št. 18, občno otrpnenje.

Dné 2. oktobra. Anica Hribar, šivilja, 21 l., Kladezne ulice št. 19, jetika.

V civilni bólnici:

Dné 30. septembra. Martin Sušnik, dninar, 65 l., vsled telesnega poškodovanja.

Srečke

z dné 1. oktobra.

Praga: 5 77 1 37 68.

Meteorološko poročilo.

Dan	Čas opazovanja	Stanje barometra v mm	Temperatura	Vetrovi	Nebo	Mokrina v mm
2. oktobra	7. zjutraj 2. pop. 9. zvečer	736.92 735.17 734.51	+ 7.0 + 14.6 + 12.0	bzv. svzh. sl. jzpd. sl.	megla d. js. obl.	0.00 dež

Zahvala.

Vsem onim, ki so povodom nenadne smrti in pri pogrebu nepozabljivega, nam prerano in nepričakovano umrlega gospoda

Josipa viteza Schneid-Trenenfelda

izražali svoje sožalje, zlasti zastopnikom visoke vlade, članom visocega deželnega zbora, društvom in korporacijam, dalje darovalcem vencev in gospodom pevcem ljubljanske Čitalnice za njihovo ganljivo nagrobno petje, iz dna svojega srca izrekajo globoko čutečo, najiskrenejšo zahvalo

žalujoči ostali.

Ravnokar je izšla in se dobiva v **Ig. pl. Kleinmayr & Fed. Bambergovi** knjigarni:

Poročilo o kmetijski enkëti

dné 17. in 18. aprila 1884 v Ljubljani, uredil dr. Josip Vošnjak, deželni odbornik.

Cena 50 kr., po pošti 55 kr.

Nemška prestava tega poročila velja 60 kr., po pošti 65 kr.

Zaloga zemljevidov

c. kr. generalnega štaba.

Mera 1 : 75000.

Listi so po 50 kr., zloženi za žep, pri-lepljeni na platno po 80 kr.

Ig. v. Kleinmayr & Fed. Bamberg-ova
knjigarna v Ljubljani.